

Stand van zaken op 9 juni 2010 om 18 uur

Bij het onderzoek vandaag onder circa 15000 Nederlanders is een indruk te krijgen van wat zich de afgelopen 24 uur nog bij het electoraat heeft afgespeeld en in welke richting te uitslag van vanavond zal gaan

Vrijwel de gehele dag heeft het ergens in Nederland een geruime tijd geregend. En ook blijkt uit Buienradar dat de laatste 3 uur het op veel plekken zal regenen. Mede daardoor blijft de opkomst tot nu toe fors achter op 2006. De vraag is echter of de laatste 3 uur er nog een inhalslag wordt gemaakt of dat de achterstand in opkomst t.o.v. 2006 -mede door de regen- nog verder zal toenemen.

Omdat we uit het verleden geen ervaring hebben met dit soort weer en er nogal wat verschillen zijn naar regio, is het effect op de uiteindelijke uitslag niet precies vast te stellen, noch te voorspellen. Ouderen komen doorgaans vaker op dan jongeren en hoger opgeleidenen vaker dan lager opgeleidenen. Maar dit weer kan nu wat anders werken, vooral ook omdat ook de ouderen veel losser van hun keuzes uit het verleden staan. Vandaag zal tussen de 40 en 50% anders stemmen dan ze 4 jaar geleden hebben gedaan.

De meeste mensen stemmen nog wel de partij die ze de afgelopen dagen hebben aangekondigd, maar het strategisch stemmen is nog wat meer aangetrokken. Maar hoe het weer de uiteindelijk uitslag beïnvloed is dus onzeker, omdat we ook niet weten hoe het weer zich straks nog lokaal voor doet.

Uit de grote hoeveelheid informatie waarover we beschikken en die de komende dagen bij de analyses beschikbaar komen, vallen drie punten erg op:

1. 19% van de kiezers zegt vandaag strategisch gestemd te hebben. Dus niet de partij van de eerste voorkeur gekozen op basis van programma en/of lijsttrekker, maar als antwoord op de vraag wie men als premier wil of wat men wel of niet als regeringscoalitie wenst. Dit zijn niet vooral strategische stemmers die dat vandaag hebben besloten. Een grote meerderheid had dat al eerder gedaan.

Van de PvdA-kiezers geeft 42% (!) op vandaag strategisch gestemd te hebben. De partij van voorkeur voor deze kiezers was eigenlijk Groen Links, SP of D66. Bij de VVD is dat 18%.

2. 12% van de kiezers geeft aan vandaag definitief besloten te hebben welke partij te stemmen. 13% in de afgelopen 3 dagen. 57% geeft aan dat al een maand geleden zeker geweten te hebben.

3. Ten aanzien van de leeftijd is er een groot verschil tussen VVD en PvdA. De VVD is bijna 2 keer zo sterk onder de kiezers van 25 tot 44 jaar dan de PvdA. De PvdA daarentegen is fors groter dan de VVD onder de kiezers van 55+. Onder de kiezers met lage opleiding is de PVV veel groter dan onder de kiezers met hoge opleiding.

Op basis van de laatste peiling van gisteren en de antwoorden van de ondervraagden vandaag kan aangegeven worden binnen welk gebied de partijen vanavond lijken te eindigen. Dit doen we al bij vrijwel alle verkiezingen vanaf 2003. Met als aantekening dat de onbekende factor de opkomst in de laatste 3 uur is. In 2006 hebben 25% van de kiezers die opgekomen zijn tussen 18 en 21 uur gestemd. Traditioneel zijn dat meer PvdA kiezers dan CDA kiezers. Maar hoe zich dat vanavond gaat verhouden tussen PvdA en VVD is niet duidelijk.

De verwachting is trouwens dat zowel de exit-poll van 21 uur als de eerste uitslagen tussen 21 uur en 23.30 uur nog behoorlijke marges zullen kennen. Door het stemmen met stempassen wordt het moeilijker om een exit-poll bij stembureaus goed te doen. En doordat er geen stemcomputers meer zijn komen de uitslagen vanavond zodanig binnen dat de uitslagen van de grotere steden pas in het tweede deel komen. Bij het gebruik van de stemcomputer kwamen soms grote steden al na een half uur binnen. En het patroon van de uitslag is behoorlijk anders in de kleinere gemeenten die het eerst met de uitslag komen dan in de grotere gemeenten die later komen. Daarbij kan Amsterdam nog wat a-typisch worden doordat men daar relatief meer voor Cohen zal stemmen. Afgeraden wordt vanavond te vroeg stevige conclusies te trekken over de uitslag.

Verwachte minimale en maximale aantallen zetels per partij

<i>in zetels Tweede Kamer</i>	verk. TK2006	Min.	Max.
VVD	22	31	36
PvdA	33	29	34
CDA	41	19	24
PVV	9	17	22
SP	25	11	15
Groen Links	7	9	13
D66	3	9	12
ChristenUnie	6	5	7
SGP	2	2	3
PvdDieren	2	1	2
Trots op NL		0	1
Piratenpartij		0	1
Totaal	150		